

Zpráva o šetření postupu Úřadu městské části Praha 14 a Magistrátu hlavního města Prahy ve věci vyhrazeného parkovacího místa

Paní A. (stěžovatelka) se na mě obrátila s žádostí o pomoc, aby nepřišla o vyhrazené parkovací místo na ulici xxx v Praze. Úřad městské části Praha 14 (ÚMČ) nevyhověl její žádosti o prodloužení povolení s tím, že mu nepřísluší posuzovat její zdravotní stav. Stěžovatelka se neúspěšně odvolala k Magistrátu hlavního města Prahy (magistrát).

A. Shrnutí závěrů

- ÚMČ pochybil při rozhodování o povolení vyhrazeného parkovacího místa, protože nevyhodnotil míru užítku parkovacího místa pro stěžovatelku jako osobu se zdravotním postižením.
- Magistrát pochybil tím, že odvolání stěžovatelky nesprávně podané přímo u odvolacího orgánu bezodkladně nepostoupil ÚMČ jako věcně a místně příslušnému orgánu. Dokonce je nepostoupil vůbec.
- ÚMČ pochybil tím, že opožděné odvolání stěžovatelky nepostoupil magistrátu.

B. Skutková zjištění

Stěžovatelka k podnětu doložila veškerou písemnou komunikaci s oběma úřady. Ve zprávě vycházím z informací obsažených v těchto dokumentech.

Stěžovatelka od roku 2018 užívala vyhrazené parkovací místo z důvodu nepříznivého zdravotního stavu (kombinace onemocnění pohybového aparátu a dalších nemocí). Dne 30. 4. 2024 požádala o prodloužení povolení. ÚMČ jí nevyhověl a vyhrazené parkovací místo jí zrušil.¹ Jako důvody uvedl:

- Vychází mimo jiné i z Doporučení veřejného ochránce práv ze dne 30. 3. 2021 ke zřizování vyhrazených parkovišť pro osoby se zdravotním postižením.
- Při povolování zvláštního užívání je úřad povinen zhodnotit, zda zvláštní užívání neomezí např. počet stání pro všechny uživatele, kteří zde trvale bydlí.
- Úřad musí zajistit dostupnost i ostatním uživatelům oblasti.
- V lokalitě je nevyhovující dopravní situace, ale je zde možnost parkování na větším množství obecných vyhrazených míst pro osoby s postižením – konkrétně na třech ve vzdálenosti do 100 m od bydliště stěžovatelky.
- Úřadu nepřísluší zkoumat a posuzovat zdravotní stav stěžovatelky. Rozhodnutí vždy vychází z dopravních důvodů, kam spadá i vyhodnocení dopadu nových vyhrazených míst na celkový systém.

1 Rozhodnutí č. j. UMCP14/24/23918/OD/VOM ze dne 2. 5. 2024

Stěžovatelka se proti rozhodnutí odvolala. Odvolání však poslala přímo magistrátu jako odvolacímu orgánu, nikoli ÚMČ, který rozhodnutí vydal. Magistrát odvolání obdržel dne 13. 5. 2024. Dne 31. 5. 2024 odeslal stěžovatelce sdělení, že odvolání podala u nesprávného úřadu a má je podat u ÚMČ.²

Stěžovatelka doručila odvolání ÚMČ dne 10. 6. 2024. ÚMČ jí 12. 6. 2024 sdělil, že odvolání neobdržel v řádném termínu, a proto „bude muset její informaci k odvolání zamítnout.“ To jí telefonicky potvrdil i úředník ÚMČ.

C. Právní hodnocení

C.1 Posouzení žádosti o povolení vyhrazeného parkovacího místa

Podle § 25 odst. 6 písm. c) bodu 4. zákona o pozemních komunikacích³ je zřizování vyhrazených parkovacích míst zvláštním užíváním komunikace.⁴ Ke zvláštnímu užívání komunikace je **potřeba mít povolení silničního správního úřadu**. Silniční správní úřad může povolení vydat, pokud se zvláštním užíváním souhlasí obec jako vlastník místní komunikace. A může-li zvláštní užívání ovlivnit bezpečnost a plynulost provozu, pak je potřeba i souhlasu Policie ČR.⁵

Pokud o zřízení vyhrazeného parkovacího místa někdo žádá kvůli svému zdravotnímu postižení, musí se silniční správní úřady řídit **zákonem o rovném zacházení**, protože parkování je služba určená veřejnosti, u níž existuje povinnost přijímat přiměřená opatření pro lidi s postižením.⁶ Tuto povinnost blíže rozvíjí **doporučení veřejného ochránce práv** ze dne 30. 3. 2021 ke **zřizování vyhrazených parkovišť pro osoby se zdravotním postižením**.⁷ Doporučení obsahuje pravidla, jak vyhodnocovat potřeby žadatelů, aby se úřady vůči nim nedopustily nepřímé diskriminace.⁸

- Pokud o povolení žádá člověk z důvodu zdravotního postižení, musí silniční správní úřad vyhodnotit, zda vyhrazené parkovací místo žadatel potřebuje, a zda může využít náhradní řešení.

2 Č. j. MHMP-1045150/2024/O4/Ša.

3 Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.

4 „Zvláštním užíváním dálnice, silnice a místní komunikace je zřizování vyhrazeného parkování.“

5 § 25 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích: „K užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny, je třeba povolení příslušného silničního správního úřadu vydaného s předchozím souhlasem vlastníka dotčené pozemní komunikace, a může-li zvláštní užívání ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu, také s předchozím souhlasem (...) Policie České republiky.“

6 § 3 odst. 2 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení.

7 Doporučení veřejného ochránce práv ze dne 30. 3. 2021 ke zřizování vyhrazených parkovišť pro osoby se zdravotním postižením dostupné zde: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9144>.

8 § 3 odst. 3 zákona o rovném zacházení ukládá povinnost přijímat přiměřená opatření, která mohou pomoci osobě se zdravotním postižením snížit negativní dopady jejího postižení. V rámci posuzování, co je a není přiměřené, se bere v úvahu míru užítku, kterou má osoba se zdravotním postižením z realizace opatření, finanční únosnost opatření pro fyzickou nebo právnickou osobu, která je má realizovat, dostupnost finanční a jiné pomoci k realizaci opatření a způsobilost náhradních opatření uspokojit potřeby osoby se zdravotním postižením.

- Hodnocení nemůže být pouze formální, ale musí individuálně reagovat na potřeby konkrétního žadatele.
- Žádost o vyhrazené parkovací místo může úřad zamítnout v případě, kdy jeho zřízení brání objektivní překážka. Tou může být i nedostatečná kapacita parkovacích míst. Pokud nastane tato situace, úřad musí zvažovat další okolnosti, například druh a míru zdravotního postižení žadatele a tzv. míru užítka z vyhrazeného parkovacího místa.⁹
- Možnost využít obecné vyhrazené parkovací místo pro osoby se zdravotním postižením může být uznána za náhradní řešení jedině v případě, že se tato místa nacházejí ve vzdálenosti, kterou konkrétní žadatel zvládne překonat, a je reálně možné místa využít – nedochází k „soutěži“ mezi mnoha zdravotně postiženými o to, komu se podaří včas zaparkovat.¹⁰

ÚMČ žádost stěžovatelky zamítl s tím, že ve vzdálenosti 100 m od jejího bydliště jsou k dispozici tři obecná vyhrazená parkovací místa pro osoby s postižením. K jejím zdravotnímu stavu sdělil, že mu nepřísluší jej zkoumat a hodnotit, a že jeho rozhodnutí vždy musí vycházet (jen) z dopravních důvodů.

Názor ÚMČ není správný. ÚMČ pro svůj postup použil pouze některá pravidla popsaná v doporučení ochránce. Obecnou **úvahu o využitelnosti obecných vyhrazených míst pro osoby se zdravotním postižením nedoplnil o vyhodnocení míry užítka pro žadatelku** – nezabýval se jejím zdravotním stavem ani reálnou schopností tří obecných vyhrazených míst pro osoby se zdravotním postižením pokrýt potřeby zdravotně postižených v dané lokalitě. Stěžovatelka tvrdí, že místa jsou stále obsazena.

C.2 Vyřizování odvolání

Podle § 68 odst. 5 správního řádu¹¹ se v části rozhodnutí, která obsahuje poučení, uvede, zda je možné proti rozhodnutí podat odvolání, v jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává.

9 Bod 3.5 doporučení ochránce: „*Jestliže nelze všem žádostem o zřízení vyhrazeného parkoviště s ohledem na nedostatečnou kapacitu parkovacích míst vyhovět, ukládá antidiskriminační zákon povinnost zkoumat „míru užítka“ vyhrazeného parkování pro konkrétního žadatele či žadatelku. Míra užítka vyplývá zajiště mimo jiné i z povahy postižení žadatelů či ze skutečnosti, zda sami vozidlo řídí (a tedy i parkují). Míru užítka je pak nutné vždy posuzovat společně se „způsobilostí náhradních opatření uspokojit potřeby osoby se zdravotním postižením“. Náhradní opatření však musí být způsobilé fakticky uspokojit potřeby žadatelů. Pouhá teoretická možnost nikdy nemůže představovat způsobilé náhradní opatření.*“

10 Bod 3.5.2 doporučení: Možnost využít „obecného“ vyhrazeného parkoviště pro osoby se zdravotním postižením (tj. bez vazby na SPZ vozidla) představuje řešení, pokud se takové parkoviště nachází v dostatečné blízkosti místa bydliště žadatele či žadatelky vzhledem k omezením, která vyplývají z jejich zdravotního stavu. Pokud dochází ke kumulaci žádostí o zřízení vyhrazeného parkování v určité lokalitě, nelze odmítnout všechny tyto žádosti s odkazem na skutečnost, že je v lokalitě zřízeno (kupříkladu) jedno „obecné“ vyhrazené parkoviště. Taková praxe by vedla jedině k tomu, že mezi sebou budou lidé se zdravotním postižením soupeřit o to, kdo bude moci parkoviště využívat; to však není účelem náhradního opatření.

11 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Podle § 86 odst. 1 správního řádu se odvolání podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal.

Podle § 88 odst. 1 správního řádu v případě nepřipustného nebo opožděného odvolání předá správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, spis odvolacímu správnímu orgánu do 10 dnů.

Podle § 12 správního řádu dojde-li podání správnímu orgánu, který není věcně nebo místně příslušný, bezodkladně jej usnesením postoupí příslušnému správnímu orgánu a současně o tom uvědomí toho, kdo podání učinil.

Stěžovatelka chybně (v rozporu s poučením) zaslala odvolání přímo na magistrát jako odvolací orgán a ne na ÚMČ jako úřad, který rozhodnutí vydal.¹² Tím se vystavila riziku, že její odvolání nebude podáno včas, protože v zákonné lhůtě je potřeba odvolání doručit věcně a místně příslušnému úřadu.¹³

Povinností magistrátu bylo zaslat její odvolání bezodkladně na ÚMČ. To magistrát neučinil. Neučinil tak nejen bezodkladně, ale vůbec. Odvolání stěžovatelky obdržel dne 13. 5. Až dne 31. 5. ji informoval, že odvolání zaslala nesprávnému úřadu.

Pochybil také ÚMČ, který posléze od stěžovatelky obdržel opožděně podané odvolání. I opožděné odvolání je úřad povinen odeslat nadřízenému úřadu k rozhodnutí.¹⁴ **ÚMČ v rozporu s § 88 správního řádu odvolání stěžovatelky magistrátu nepostoupil.** Pouze stěžovatelce zaslal nejasné sdělení o tom, že „bude muset její informaci k odvolání zamítnout.“

C.3 Srozumitelnost poučení o odvolání

Smyslem poučení je informovat účastníka o jeho dalších možnostech tak, aby jich mohl skutečně využít. Úřední rozhodnutí mají velký dopad do životů jejich adresátů. Měly by pro ně být proto maximálně srozumitelné, aby jim i laici dobře rozuměli.

Rozhodnutí o zrušení zvláštního užívání komunikace (vyhrazeného parkovacího místa) obsahovalo následující poučení: „*Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho oznámení k odboru dopravních agend Magistrátu hlavního města Prahy, podáním u zdejšího správního orgánu.*“

12 „Pokud účastník řízení byl rozhodnutím správního orgánu prvního stupně poučen o tom, u kterého správního orgánu je možno podat proti tomuto rozhodnutí odvolání, a přes poskytnuté poučení podal své odvolání u nepřipustného správního orgánu, vystavil se sám nebezpečí, že takové odvolání nemusí být příslušnému orgánu postoupeno v odvolací lhůtě (srov. II. ÚS 392/02 a NSS 3 Ads 66/2013-22).“ Praktický komentář ASPI k § 86 správního řádu.

13 Lhůta je v případě doručení odvolání přímo odvolacímu úřadu zachována pouze výjimečně, a sice pokud bylo odvolání doručeno odvolacímu orgánu z vážných důvodů (§ 40 odst. 1 písm. d) správního řádu). V situacích, kdy je odvolání posíláno poštou, si lze těžko představit důvody, které vedly k nesprávnému adresování odvolání (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, čj. 4 Ads 114/2013-26).

14 Pozdě podané odvolání může být pro nadřízený úřad podnětem ke zrušení rozhodnutí úřadu I. stupně v přezkumném řízení.

Takto znějící poučení obsahuje zákonné náležitosti podle § 68 odst. 5 správního řádu a nejedná se proto o poučení, které by bylo chybějící, neúplné nebo nesprávné (se kterými správní řád v § 83 odst. 2 spojuje delší odvolací lhůtu). Negativní důsledky nesprávného odeslání odvolání magistrátu proto dopadají na stěžovatelku.

Podle Nejvyššího správního soudu může v určitých případech nevhodná formulace poučení vést až k jeho nesrozumitelnosti a závěru, že lhůta pro podání odvolání je zachována, pokud odvolatel podal odvolání k odvolacímu orgánu.¹⁵

Poučení o odvolání, jak jej ÚMČ napsal, **nepovažuji za vhodně formulované, aby mu laičtí čtenáři dobře porozuměli a vyhnuli se chybám**. Navrhuji proto, aby poučení o možnosti podat proti rozhodnutí odvolání ÚMČ příště formuloval jednoznačněji, třeba takto:¹⁶

- Proti tomuto rozhodnutí se můžete odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení.
- Odvolání se podává u ÚMČ Praha 14, Bratří Venclíků 1073, 198 21 Praha 9. Rozhodne o něm Magistrát hlavního města Prahy.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám starostovi Městské části Praha 14 a primátorovi hlavního města Prahy a žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřili ke zjištěným pochybením a vyrozuměli mě o přijatých opatřeních k nápravě.¹⁷ Pokud neodpoví, nepřijmou opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, vydám závěrečné stanovisko, v němž navrhnou opatření k nápravě.¹⁸

Zprávu zasílám rovněž stěžovatelce.

Brno 23. července 2024

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

15 Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2020, čj. 6 Azs 28/2020-96.

16 Viz též Příručku srozumitelného psaní, pasáž věnovanou poučení adresáta, dostupnou zde: https://www.ochrance.cz/srozumitelne/poucení_vysvetlete_adresatovi_co_muze_delat/

17 Podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv.

18 Podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.